

LANDSKAPSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Landskapslag om temporärt renoveringsavdrag i kommunalbeskattningen

1992-93

nr 27

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att en lag om renoveringsavdrag i kommunalbeskattningen skall stiftas i syfte att främja sysselsättningen i landskapet. Lagen skall tillämpas under skatteåren 1993 och 1994. Avdraget skall få göras direkt från skatten. Avdragsrätten skall begränsas till fysiska personer. Avdragsgilla kostnader skall vara 30 % av arbetskraftskostnader för renovering av bostad. Maximalt får 20.000 mark avdras per skatteår.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuvarande reglering

Enligt landskapslagen om bostadshusreservering vid kommunalbeskattningen (44/87) kan bostadsaktiebolag och andra samfund från sin inkomst avdra en reservering som bildats i bokföringen för t.ex. underhålls- och reparationsutgifter som hänför sig till bostadshus. Det är närmast fråga om en resultatsutjämningspost. Då reserveringen avdras uppkommer en skatteskuld som återbetalas så att vid beskattningen avdragbara utgifter som hänför sig till t.ex. underhåll av en byggnad inte avdras det år reserveringen används.

I statsbeskattningen har en skattskyldig rätt att från sina kapitalinkomster dra av räntorna på sina skulder, om skulden hänför sig till grundlig reparation av en stadigvarande bostad som den skattskyldige har förvärvat för sig eller för sin familj.

De som bedriver näringsverksamhet får från den icke avskrivna delen av anskaffningsutgiften för byggnader som tillhör anläggningstillgångarna, vari anses även ingå utgift för byggnadens reparation, göra årliga avskrivningar. Samma möjlighet har de som bedriver jordbruk.

2. Bakgrunden till förslaget

I landskapet har arbetslösheten ökat betydligt under senaste tiden. Inom byggnadsbranschen är för närvarande drygt 100 personer arbetssökande. Branschen sysselsätter totalt cirka 600 personer. Orsaken till arbetslösheten inom byggnadssektorn beror på en överdimensionerad bransch i förhållande till efterfrågan av branschens tjänster vilket delvis har samband med den allmänna nedgången i ekonomin.

Landskapsstyrelsen har genom olika åtgärder försökt främja sysselsättningen i landskapet. Förutom de åtgärder som vidtagits anser landskapsstyrelsen att en användning av skatteinstrumentet som styrningsmedel för att påverka sysselsättningen bör prövas.

3. Syftet med förslaget

En tids- och beloppsbegränsad avdragsrätt för arbetskraftskostnader i samband med renovering av bostäder bör stimulera bostadsägare att anlita seriöst arbetande företag. Andra påtagliga fördelar som eftersträvas är att öka sysselsättning inom byggnadssektorn samt att öka efterfrågan inom handeln, transportbranschen och konsultverksamheten.

4. Förslagets ekonomiska verkningar

Landskapsstyrelsen uppskattar att storleken på det genomsnittliga avdraget blir 6.000 mark, dvs. att arbetskraftskostnaderna i medeltal blir 20.000 mark och att 100 personer skatteåret 1993 utnyttjar avdraget och att 200 personer utnyttjar avdraget 1994. För kommunerna skulle således skatteintäkterna minska med 600.000 mark år 1993 och 1.200.000 mark år 1994. Uppskattningen bygger på att 2 % av bostadsbeståndet i landskapet berörs av avdraget, dvs. cirka 200 bostäder. Beaktas bör att en del av arbetskraftskostnaderna om 6.000.000 mark sammanlagt under dessa två år troligen inte skulle ha uppstått utan avdraget. Man kan heller inte utesluta att en del av dessa inkomster inte skulle uppges i deklARATIONEN av de företagare som utfört arbetet. Bägge dessa omständigheter ökar kommunernas skatteintäkter vilket inte vore fallet utan avdraget.

Avdraget är inte maximerat på något sätt för den enskilda kommunen. Det ekonomiska utfallet av avdraget i olika kommuner kan således variera. Landskapsstyrelsen kommer att följa upp de ekonomiska konsekvenserna av detta avdrag i de olika kommunerna.

Det kan antas att det i första hand är inte allt för unga höginkomsttagare som har möjlighet att utnyttja avdraget fullt ut och således få den största ekonomiska nyttan av avdraget. Orsaken är att det är bland dessa personer man finner de som har den bästa förutsättningen att finansiera en renovering i dagens läge. Dessutom kan det antas att dessa bor i egnahem som åtminstone till stor del är betalda och för vilka renoveringsbehovet torde vara mer omfattande än t.ex. invändig renovering av hyreslägenhet.

För samhällsekonomi i stort innebär förslaget att delvis sparat kapital sätts in i produktiv verksamhet som i större utsträckning kommer landskapet till godo än depositioner, aktieinnehav och liknande.

5. Förslagets inverkan på sysselsättningen

Förslaget leder uppskattningsvis till 13 helårsarbeten år 1993 och 26 dito år 1994 med förbehåll för det arbete som kommer att utföras oberoende av avdraget. För kortare eller längre tid kommer uppskattningsvis 50 byggnadsarbetare, målare och andra inom byggnadsbranschen under år 1993 och 100 under år 1994 att få sysselsättning.

6. Ärendets beredning

Förslaget har varit på remiss till kommunerna. En majoritet av kommunerna har förhållit sig positiva till förslaget. De kommuner som har motsatt sig förslaget har först och främst anfört att landskapet istället bör utnyttja sysselsättningsanslag, att skatteintäkterna väsentligt kommer att minska och att avdraget kan missbrukas. Ett flertal kommuner har motsatt sig att avdraget även skulle omfatta renovering av fritids-

bostäder. Landskapsstyrelsen har beaktat detta och inte medtagit fritidsbostäder i förslaget. Synpunkter har även framförts att storleken av avdraget borde minskas och att avdraget borde göras från inkomsten. Landskapsstyrelsen har justerat avdraget nedåt från maximalt 30.000 i det ursprungliga förslaget till 20.000 mark men anser att avdraget bör göras från skatten för att få önskad effekt.

DETALJMOTIVERING

1 § Med arbetskraftskostnader avses lön, arvode samt annan förmån och ersättning som betalats för arbete, uppdrag eller tjänst som mot ersättning utförs för arbets- eller uppdragsgivares räkning även om den som utfört arbetet eller uppdraget i denna sin verksamhet är en självständig företagare samt sedvanliga och skäliga försäkringspremier och andra sådana avgifter för ordnande av den anställdes eller den självständiga företagarens pensions-, sjukersättnings-, invalidersättnings- och andra därmed jämförbara rättigheter och förmåner.

Det är brukligt att en företagare räknar in i timersättningen, förutom det som i denna lag avses med arbetskraftskostnader även andra kostnader t.ex. kapitalkostnader. Vanligtvis framgår detta förhållande inte i faktura eller på annat sätt. Eftersom avdraget skall vara kopplat till egentliga arbetskraftskostnader har en maximal timersättning om 90 mark satts som övre gräns. Betalas mera i ersättning per utförd arbetstimme kan inte den överskjutande delen inräknas i de arbetskraftskostnader som utgör grunden för avdraget. En byggnadsarbetare som är självständig företagare kostar idag cirka 80 mark per timme medan för en byggnadsarbetare som är anställd debiterar byggnadsföretaget cirka 115 mark per timme. Minimilönen för en byggnadsarbetare är idag 47,80 mark per timme. Till detta kommer de lagstadgade kostnaderna om cirka 70 % vilket medför att arbetskraftskostnaderna är minimum cirka 82 mark per timme. Landskapsstyrelsen anser att 90 mark per arbetstimme som maximala avdragsberättigade arbetskraftskostnader är en rimlig övre gräns. Denna gräns hindrar inte den skattskyldige att anlita arbetskraft eller en byggnadsfirma med en högre timersättning.

Med personens stadigvarande bostad avses hyres-, aktie- eller ägarbostad där den skattskyldige är stadigvarande bosatt. Primärt är det hyresvärden som skall underhålla hyresbostaden och stå för kostnaderna. Landskapsstyrelsen har dock inte velat utesluta hyrestagare från möjligheten att göra avdrag då de står för arbetskraftskostnaderna. I ett bostadsaktiebolag är det vanligtvis bolaget som ser till att grundliga förbättringar och renoveringar genomförs och även står för kostnaderna för arbetet. Om aktieägare eller annan som är stadigvarande bosatt i aktielägenheten betalar arbetskraftskostnaderna får avdrag göras. Till den stadigvarande bostaden hör även garage- och ekonomiutrymmen samt fristående sådana byggnader.

Det är lägenheten eller t.ex. det fristående garaget som skall ha reparerats, förbättrats eller ombyggt för att avdraget skall kunna göras. Avdraget avgränsas mot

reparation, förbättring och ombyggnad av spis, kyl, köksskåp och liknande samt värmeanläggning, ventilationssystem och liknande fast anordning i bostaden. Med reparation avses närmast att skador på grund av fukt, brand och bristfällig konstruktion åtgärdas.

Med tillbyggnad avses ändring genom vilken bostadens yta förstoras. Är den äldre delen av byggnaden mindre än tillbyggnadens yta anses det inte vara fråga om tillbyggnad utan nybyggnation.

För samma bostad får avdraget maximalt uppgå till 20.000 mark. I hyreskontrakt anges ofta en person som hyrestagare fast det är flera personer som bor i lägenheten. Avdragsrätten är inte kopplad till den formella besittningsrätten, t.ex. ett hyreskontrakt eller ett aktiebrev utan det avgörande är om det är fråga om den skattskyldiges stadigvarande bostad. Det formella förhållandet är således inte tillräckligt utan t.ex. hyrestagaren måste vara bosatt i lägenheten.

Det är inte ett tillräckligt villkor för att kunna göra avdraget att arbetet har utförts eller att förpliktelsen uppstått utan ersättningen för utfört arbete skall ha erlagts.

2 § Renoveringsavdraget görs efter eventuell underskottsgottgörelse och andra avdrag vid kommunalbeskattningen.

Avdragsrätten är utesluten om arbetskraftskostnaderna ersätts helt och är begränsad om de ersätts delvis på grund av t.ex. hemförsäkring. Med annan orsak avses ersättning på grund av skadeståndsansvar, ersättning genom sänkt hyra eller bolagsvederlag som överenskommit mellan hyresvärden och hyrestagaren eller mellan aktieägaren och fastighetsaktiebolaget på grund av de arbetskraftskostnader som hyrestagaren respektive aktieägaren betalat eller ersättning genom stöd från samhället. Om det inte är slutgiltigt avgjort om kostnaderna ersätts genom t.ex. hemförsäkring kan skattskyldig likväl göra avdraget.

Enligt 2 mom. utgör den del av arbetskraftskostnaderna som skatteåret 1994 eller under senare skatteår ersätts genom t.ex. skadeståndsansvar eller sänkt hyra och som låg till grund för avdraget skattepliktig förvärvsinkomst det skatteår ersättningen betalades eller hyran sänktes. Om skattskyldig betalat 50.000 mark i arbetskraftskostnader kan han dra av 15.000 mark från kommunalskatten. Betalar sedan en skadeståndsansvarig 25.000 mark av arbetskraftskostnaderna utgör 25.000 mark skattepliktig förvärvsinkomst. Landskapsstyrelsen är medveten om att en skattskyldig i detta fall uppnår en fördel i förhållande till den som erhöll ersättningsbeloppet samma år som avdraget gjordes. För den sistnämnde kan ju inte de kostnader som ersätts ligga till grund för avdraget, vilket medför att 7.500 mark kan avdras och inte 15.000 mark. Landskapsstyrelsen anser att det viktigaste är att skattskyldig skall få göra det avdrag han är berättigad till under skatteåret även om det är sannolikt att kostnaderna helt eller delvis ersätts senare skatteår av utomstående. I praktiken torde det förekomma få fall där avdraget är kopplat till försäkring och skadeståndsansvar.

Till den del kommunalskatten inte räcker till för den skattskyldige att helt och

hållet göra det renoveringsavdrag som han enligt detta förslag är berättigad till kan inte den överskjutande delen av avdraget beaktas under senare skatteår. Sålunda kan inte en del av avdraget ingå i en förlust för skatteåret.

3 § En av målsättningarna med lagförslaget är att främja sysselsättningen i landskapet. Av den orsaken har avdraget kopplats till arbete som utförts av fysisk eller juridisk person med hemort i landskapet. Landskapsstyrelsen har övervägt möjligheten att koppla avdraget till arbete som utförts av självständig företagare men har funnit att det är mest praktiskt att inte koppla arbetet och därmed avdraget till yrkesutövare enbart utan även till personer som anställts av den som gör avdraget. Det är ytterligare ett villkor att den som utför arbetet huvudsakligen är verksam inom byggnadsbranschen. Avdraget får således inte göras om den arbetskraft som utnyttjats, utför t.ex. målnings- och snickeriarbete som bisyssla eller om den juridiska eller fysiska personen överhuvudtaget inte tidigare varit verksam inom byggnadsbranschen. En person som är arbetslös och som varit sysselsatt inom byggnadsbranschen skall anses vara verksam inom byggnadsbranschen även om han för tillfället är arbetslös och inte i egentlig mening kan anses vara verksam i byggnadsbranschen.

4 § För att bevisa att de förutsättningar som anges i 1 - 3 §§ samt i 5 § föreligger skall skattskyldig bifoga utredning till skattedeklarationen. Kvittering på betalda arbetskraftskostnader kan visas genom t.ex. forsedel vari arbetskostnaderna klart anges och bankgiroinbetalningskvitto. Landskapsstyrelsen har för avsikt att i samarbete med skattemyndigheterna utarbeta en särskild blankett som skall användas.

Landskapsstyrelsen har övervägt möjligheten att koppla avdragsrätten till att arbetsgivaren eller den självständiga företagaren har uppfyllt de skyldigheter som påvilar honom som arbetsgivare respektive självständig företagare t.ex. inbetalat förskottsinnehållning och förskottsbetalning samt sjukförsäkrings- och folkpensionsavgift. Landskapsstyrelsen har inte ansett det vara skäligt att koppla skattskyldiges avdragsrätt på detta viset till att tredje man uppfyllt sina lagstadgade skyldigheter. Genom att skattemyndigheterna får uppgifter om vem eller vilka som utfört arbetet och om betalda arbetskraftskostnader så ges de möjlighet att kontrollera om arbetsgivare har verkställt förskottsinnehållning och andra lagstadgade skyldigheter.

5 § Avdraget kan göras skatteåren 1993 och 1994. Sålunda kan en och samma skattskyldig maximalt avdra 40.000 mark.

Renoveringsavdraget skall kunna användas av de skattskyldiga som har genomfört en renovering med vetskap om avdraget. Därför har avdraget kopplats till sådant arbete som påbörjats den 1 april 1993 eller senare. En bidragande orsak till denna form av retroaktiv lagstiftning har varit att i annat fall skulle en del renoveringsarbeten som är avsedda att starta under våren och sommaren 1993 uppskjutas till dess lagen trätt i kraft. Landskapsstyrelsen anser att det är förnuftigt att syftet med denna lag skall få

effekt så fort som möjligt.

Lagen anger inte när arbetet skall vara avslutat. Det följer av 1 § att skattskyldig i förskott kan betala arbetskraftskostnader och avdra kostnaderna om dessa har betalats för utförd reparation, förbättring o.s.v. under året. Sålunda kan inte skattskyldig skatteåret 1993 eller 1994 avdra kostnader som betalats i förskott för ett arbete som inte har utförts under respektive skatteår.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lag.

L A N D S K A P S L A G
om temporärt renoveringsavdrag i kommunalbeskattningen

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

En fysisk person kan från kommunalskatten avdra 30 % av de arbetskraftskostnader som betalats under skatteåret för utförd reparation, förbättring, ombyggnad eller tillbyggnad av personens stadigvarande bostad, dock högst 20.000 mark. Arbetskraftkostnaderna kan uppgå till högst 90 mark per arbetstimme.

Bor flera i bostaden, kan det sammanlagda avdragen för dessa personer tillsammans vara högst 20.000 mark, om avdragen gäller reparation, förbättring, ombyggnad eller tillbyggnad av samma bostad.

2 §

Avdraget görs efter alla andra avdrag vid kommunalbeskattningen. Avdraget får inte göras för kostnader som ersätts på grund av försäkring eller av annan orsak. Är det oklart om kostnaderna ersätts helt eller delvis på grund av försäkring eller av annan orsak kan skattskyldig likväl avdra kostnaderna.

Den del av kostnaderna som ligger till grund för avdraget och som betalats skattskyldig på grund av försäkring eller annan orsak under skatteåret 1994 eller senare skatteår är skattepliktig förvärvsinkomst.

Förslår inte kommunalskatten till fullt avdrag för skattskyldige lämnas den överskjutande delen av avdraget obeaktat vid kommunalbeskattningen för senare skatteår.

3 §

Det arbete som avdraget gäller skall ha utförts av fysisk eller juridisk person med hemort i landskapet och huvudsakligen verksam inom bygnadsbranschen.

4 §

Till skattedeklarationen skall fogas utredning om vilken typ av reparation, förbättring, ombyggnad eller tillbyggnad det är fråga om, när arbetet påbörjades, vem eller vilka som har utfört arbetet, antalet arbetstimmar arbetskraftskostnaderna omfattar och vilka andra som bor i bostaden samt kvittering på betalda arbetskraftskostnader.

5 §

Denna lag träder omedelbart i kraft och tillämpas vid den kommunalbeskattning som skall verkställas för skatteåren 1993 och 1994, dock så att 2 § 2 mom. tillämpas även vid den kommunalbeskattning som skall verkställas för senare skatteår.

Det arbete som avdraget gäller skall ha påbörjats den 1 april 1993 eller senare.

Mariehamn den 20 april 1993

L a n t r å d

Ragnar Erlandsson

Lagberedningssekreterare

Tomas Lundberg